

HAZEGRASPOLDER D F F I C I E E L GEKLASSEERD.

Het is met voldoening dat de Heemkring en zijn zowat 1000 leden vernomen heeft dat de Hazezgraspolder een beter lot beschoren ligt dan het met verschillende verdwenen gebouwen van Knokke het geval was. Te laat was het voor de vuurtoren, voor de St.-Margarethakerk, voor de villa's van Verwee of van Felicien Rops. Maar het was nog tijd voor vele oude hoeven en voor het polderlandschap. "Cnoc is ier" heeft zich ook ingespannen voor de Hazezgraspolder.

In het Staatsblad verscheen de klassering van een aantal monumenten en landschappen in het Vlaamse land. Daarbij is ook de Hazezgraspolder onthouden. Meteen zal het enige landschap dat zich uitstrekt bezuiden de 2e Hazezgraspolderdijk (de weg naar het Zwin) voor de toekomst ongeschonden kunnen behouden worden te Knokke. De klassering van de polder stond reeds enige tijd in het verschiets en was een noodzaak geworden om te vermijden dat een gedeelte zou verkaveld worden, voor straten en villabouw. Dit laatste zal nu uitgesloten blijven en de landbouw met de enkele hoeven zullen er het uitzicht van blijven bepalen.

De Hazezgraspolder bereikt men vanaf het Oosthoekplein naar Nederland toe. Het is onder de Oostenrijkse tijd in 1782 dat Keizer Karel II de vergunning gaf om het schorgebied bij het Hazezgras in te polderen. De schorre was eigendom van de Hertog van Croy, neef van de keizer, terwijl er nog andere geïnteresseerden aansloten. Hierover kan men uitgebreid lezen in het werk van wijlen Lucien Dendooven "De Nieuw-Hazezgraspolder te Knokke" (1968).

In het document van de tijd is er sprake van 2.000 gemeten, waarvan 600 met gras begroeid, om in te dijken en het land beter tegen de zeegolven te beschermen. Een zo groot mogelijke oppervlakte diende drooggelegd om voor de landbouw te dienen. Hiertoe werd het plan opgemaakt door Philippe F. Lippens, mede-eigenaar, en door dijkgraaf Lammeire van de Hazezgraspolder. De dijk zou komen tot de St.-Annakreek ten oosten van het Zwin en tot boven de brede geul der Paardemarktkreek ten noorden, met een rechte lijn naar het Fort St.-Pol. In 1784 werden de werken uitgevoerd. Hier vangt de geschiedenis aan van de Nieuwe Hazezgraspolder, gelegen ten noorden van wat voorheen werd vastgelegd als Hazezgraspolder vanaf het Kelf.

De schorre van het Hazezgras was in het begin van de 18e e. nog een aanhangsel bij de polder van dezelfde naam. Maar het schorgebied bij 't Zwin stond steeds aan overstroming bloot (zoals nu nog het Zwinreservaat). De schorre behoorde in de nalatenschap bij de polder, met dus dezelfde eigenaars, oorspronkelijk de familie De Croy en na verdelheid mede met Charles Roets en Pierre van Overloop (in 1716). Dit laatste

gedeelte was 5/6 van het geheel en werd in 1784 gekocht door Philippe F. Lippens (buiten 1/16 dat naar Charles Walwein ging). Vanaf deze datum was ook de Nieuwe Hazezgraspolder ingedijkt, dus geen sprake meer van een schorre.

De familie de Croy zou tijdens het Frans tijdperk haar eigendom moeten prijsgeven. De gronden werden volgens de toen geldende wet verbeurd verklaard, omdat de eigenaar tot de adel behoorden, en aan de "Légion d'Honneur" overgemaakt. Volgens Opdedrinck werden ze verkocht aan personen buiten de reeds gekende belanghebbenden.

In 1811 waren de voornaamste eigenaars in de nieuwe Hazezgraspolder: Philippe F. Lippens en Eugène Piers de Raveschoot, beiden uit Gent, met ongeveer 5/7 der totale oppervlakte. Verder J. Pecksteen (Brugge), Belpaire en Decleir (Oostende), met ongeveer evenveel, of samen zowat 1,5/7. Dan waren er nog enkelen met een klein lapje grond: regering Hazezgrasfort, J. Vla-minck (Vijvekapelle), Bureau Weldadigheid (Westkerke), Aug. Wielant (Westkerke), Jacques Rabbaut (Brugge), Philippe Van Locke (Westkapelle), Poldereigenaars, Charles Rabbaut (Brugge).

Vandaag de dag zijn de eigenaars Cie IMM. Le Zoute, graaf Leon Lippens, graaf Marc de Hemptine en mev. Thuret-Ostenreich, voor meer dan 4/5 van het totaal. Resterende percelen aan mej. Orban de Xivry, graaf Philippe Lippens, mej. Christine de Hemptine, mej. Rosine Piers de Raveschoot, Antoine en Philippe Piers de Raveschoot, verder domeinen, polder, gemeente en Jan Vandepitte.

De nieuwe Hazezgraspolder zou tot 1835 binnen het domein behoren van twee grote hoeven. Philippe Lippens verzorgde tot deze datum de uitbating van zijn hofstede, terwijl de andere (van Piers de Raveschoot) verpacht werd. In 1835 splitste Ph. Lippens zijn uitbating in twee, met als pachters Philippe Monbaliu en Jacques Quataert.

Na 1890 was het de erfgenaam Philippe-August Lippens die weer de hoeve in handen nam. Toezichter, of officieel "Direkteur", werd de genaamde Roosen, die de periode van de kaas- en boterfabriek onder zijn beheer kreeg. Dit werd het hoogtepunt in de organisatie van het Hazezgras. Ook al bleek er geen grote toekomst aan verbonden.

De hoeve Lippens werd in 1904 in drie uitbatingen verdeeld met als pachters: Ryckaert (Hoofdplaat), van Assel (Zuidorp) en Dombrecht (Koolkerke). Piers de Raveschoot had in 1806 zijn hofstede verpacht aan Jacobus Fincent, in de opvolging behouden tot 1874. Hierop werd Johannes Vervenne de nieuwe pachter en zijn weduwe huwde in 1880 een andere Jacobus Fincent, maar zij was de vroegere weduwe van Louis Vandepitte, in zover dat (lees verder op p. 16)

HET WONDER VAN HET ZWIN.

door Graaf Leon Lippens

Graaf Leon Lippens, stichter en beheerder van het natuur-reservaat van het Zwin, gaf in de Brusselse "Soir" een overzicht van het "wonder voor alle seizoenen" dat Knokke-Zoute rijk is. Het Zwin was het eerste der natuur- en vogelreservaten van België en kwam volledig tot stand dank zij het privé-initiatief, zonder de minste toelage. Dit gebeurde in 1952 en sedertdien waren er meer dan 7 miljoen bezoekers, waarvan 380.000 in 1977, jaar waarin de konservator voor 1.100 geleide bezoeken zorgde. Ieder jaar zijn er zowat 60.000 kinderen op schoolreis alhier. Volgens een studie van de fakulteit voor sociologie van de universiteit van Gent zou één vierde der bezoekers zonder het Zwin nimmer naar Knokke gekomen zijn. Zo laat het reservaat zich op velerlei gebied gelden: toeristisch, socio-ekonomisch, opvoedend, ontspannend, - terwijl het een ongemene invloed uitoefent voor het sensibiliseren van het publiek voor de bescherming van de natuur.

Na een overzicht gegeven te hebben van de fauna en flora in het reservaat, dat onder bescherming staat van het World Wildlife Fund en van de Vereniging van Natuur- en Vogelreservaten van België, trok Graaf Lippens verschillende besluiten uit het experiment:

1. Zelfs een klein reservaat (Het Zwin beslaat enkel 125 ha) kan een voornamelijk rol spelen voor fauna en flora van een gebied.
2. De doelmatige bescherming van vogels en planten kan zeker samengaan met druk toerisme, op voorwaarde beperkingen op te leggen.
3. Een klein vogelpark mag ingericht worden om de bezoekers toe te laten vogels van dichtbij gade te slaan om zeldzame vogels terug aan te passen in de streek.
4. Een reservaat kan zijn eigen kosten dekken zonder toelagen te moeten afbedelen en zonder te moeten afhangen van weinig bevoegde openbare instanties.

5. Op wetenschappelijk gebied moet een reservaat een positieve rol kunnen spelen. In het Zwin werd een universitaire biologische post ingericht voor stages van studenten. Reeds werden meer dan 150.000 vogels geringd. In België is het Zwin de enige plaats waar de waarneming van vogels gebeurt op wetenschappelijke basis.

6. Een reservaat moet een belangrijke rol kunnen spelen voor de bescherming van de natuur. Geleide bezoeken zijn doorgaans een openbaring, vooral waar de bezoeker volop bewondering kan opdoen voor de schoonheid, de verscheidenheid en de veelzijdigheid van de natuur.

Het "wonder in alle seizoenen" trekt van de nestelende vogels en de bloemen in de zomer tot de trekvogels in de herfst en lente, en tot de winter waarin vele vogelsoorten in het schorgebied eten vinden als de zoutrijke bodem de sneeuw doet smelten. Met de Engelse schrijver zegt Graaf Lippens mee: "Ieder dag dank ik de Heer het voorrecht te hebben in zo'n wonderbare wereld te mogen leven".

*

Vervolg tekst: p. 5:

Hazegraspolder officieel geklasseerd.

haar zoon Jan Vandepitte in 1893 op de hofstede kwam. Waar dan nog steeds een Vandepitte is.

Op het domein Lippens werd in 1920 de hoeve van Dombrecht overgenomen door Cyriel Vandeveldde, in 1935 door Jozef Adriaenssens, in 1952 door zijn zoon Gerard. Pachter Van Assel liet anderzijds in 1928 zijn hofstede over aan Leon Lanckriet, terwijl sedert 1963 zoon Robert de zaak in handen heeft. In 1937 ging de hofstede Ryckaert over naar Lucien Lannoye.

Dit is kortweg de historie van de Hazegraspolder, die ten eeuwigen dage zijn uitzicht zal bewaren, zoals zeker schilder Alfred Verwee het zou gedroomd hebben.

CNOC IS IER.